

Iestāde: Ekonomikas ministrija Struktūrvienība: Enerģētikas finanšu instrumentu departaments		Dokumenta nosaukums: Horizontālais princips “Energoefektivitāte pirmajā vietā”. Vadlīnijas īstenošanai un uzraudzībai (2021-2027)		
Sagatavoja: Enerģētikas finanšu instrumentu departaments	Apstiprināts: Valsts sekretārs Raivis Bremšmits	Variants: 2 Aktualizēts 08.12.2025.	Datums un numurs: 08.12.2025. Nr. 1-6.1/2025/99	Lapu skaits 20

Horizontālais princips **“Energoefektivitāte pirmajā vietā”** ***vadlīnijas īstenošanai un uzraudzībai*** **(2021-2027)**

Ekonomikas ministrija

2025. gads

**Finansē
Eiropas Savienība**

Ekonomikas ministrija

SATURS

1.	HORIZONTĀLĀ PRINCIPA MĒRĶIS.....	4
2.	ENERGOEFEKTIVITĀTES POLITIKAS ASPEKTI.....	5
2.1.	TIESISKAIS UN STRATĒGISKAIS IETVARŠ.....	5
2.2.	ENERĢIJAS PATĒRĪĢA TENDENCES UN PRIORITĀTES NOZARĒS	7
2.3.	Politikas instrumenti un ieviešanas mehānismi	8
3.	HORIZONTĀLĀ PRINCIPA ATSPoguĻošANA.....	10
3.1.	ES fondu plānošanas un īstenošanas dokumentos	10
3.2.	MK noteikumos un to anotācijās	10
4.	SAM ietekmes uz HP noteikšana.....	12
5.	PROJEKTU IESNIEGUMU VĒRTĒŠANA.....	13
5.1.	Projektu iesniegumu vērtēšanas kritēriji.....	13
5.2.	Projektu iesniegumu vērtēšanas kritēriju piemērošanas metodika	13
6.	HP DARBĪBAS	17
7.	HP KOORDINĀCIJA (IEVIEŠANAS UZRAUDZĪBA)	18
8.	INFORMĀCIJAS RESURSI PAR ENERGOEFEKTIVITĀTI.....	20

Izmantotie saīsinājumi un termini

EM	Ekonomikas ministrija
CFLA	Centrālā finanšu un līgumu aģentūra (ES fondu sadarbības iestāde)
CSP	Centrālā statistikas pārvalde
Horizontālais princips, HP, HP EE 1. VIETĀ	Horizontālais princips “Energoeftektivitāte pirmajā vietā”
Programma	Eiropas Savienības kohēzijas politikas programma 2021.–2027.gadam
EK	Eiropas Komisija
ERAF	Eiropas Reģionālās attīstības fonds
ERAF un KF regula	Eiropas Parlamenta un Padomes 2021. gada 24. jūnija regula (ES) 2021/1058 par Eiropas Reģionālās attīstības fondu un Kohēzijas fondu
ES	Eiropas Savienība
ESF+	Eiropas Sociālais fonds Plus
ESF+ regula	Eiropas Parlamenta un Padomes 2021. gada 24. jūnija regula (ES) 2021/1057, ar ko izveido Eiropas Sociālo fondu Plus (ESF+) un atceļ Regulu (ES) Nr. 1296/2013
ESI fondi	ESF+; ERAF; KF; EJZAF
Eurostat	Eiropas Savienības Statistikas birojs
KF	Kohēzijas fonds
KP	Kohēzijas politika
KP fondi	ESF+, ERAF, KF, TPF
KP VIS	Kohēzijas politikas fondu vadības informācijas sistēma
MK	Ministru kabinets
SAM	Specifiskais atbalsta mērķis – “konkrēts mērķis” ir rezultāts, kura panākšanu konkrētos valsts vai reģiona apstākļos veicinās, īstenojot ieguldījumu prioritāti vai Savienības prioritāti un veicot darbības vai pasākumus
TAP	Tiesību akta projekts
UK	ES fondu uzraudzības komiteja

1. Horizontālā principa mērķis

Horizontālais princips “Energoefektivitāte pirmajā vietā” (*Energy Efficiency First*) nozīmē, ka visos politikas, investīciju un plānošanas lēmumos prioritāri jāizvērtē iespējas samazināt enerģijas patēriņu, pirms tiek pieņemti lēmumi par jaunas enerģijas ražošanas, pārvades vai piegādes jaudas attīstību. Tas ir sistematisks pieprasījuma puses izvērtējums, kas jāintegrē visās nozarēs kā pirmais solis ilgtspējīgas attīstības nodrošināšanā.

Horizontālā principa mērķis ir nodrošināt, ka energosistēma un visas ekonomikas nozares attīstās maksimāli efektīvi, resursus izmantojot saprātīgi, samazinot enerģijas patēriņu, siltumnīcefekta gāzu emisijas un atkarību no importa energoresursiem, vienlaikus uzlabojot iedzīvotāju labklājību, ekonomikas konkurētspēju un valsts energodrošību. Šī pieeja ļauj samazināt kopējās sabiedrības izmaksas ilgtermiņā, novērst nevajadzīgas investīcijas pārāk lielās piegādes jaudās un paātrina pāreju uz klimatneitrālu ekonomiku.

Horizontālā principa mērķis ir nodrošināt, ka energosistēma un visas ekonomikas nozares attīstās maksimāli efektīvi, resursus izmantojot saprātīgi, samazinot enerģijas patēriņu, siltumnīcefekta gāzu emisijas un atkarību no importa energoresursiem, vienlaikus uzlabojot iedzīvotāju labklājību, ekonomikas konkurētspēju un valsts energodrošību. Šī pieeja ļauj samazināt kopējās sabiedrības izmaksas ilgtermiņā, novērst nevajadzīgas investīcijas pārāk lielās piegādes jaudās un paātrina pāreju uz klimatneitrālu ekonomiku.

Horizontālais princips “Energoefektivitāte pirmajā vietā” ir skaidri nostiprināts Eiropas Savienības tiesību aktos un tiek pārņemts nacionālajā regulējumā. Viens no galvenajiem dokumentiem, kas nosaka virzību šajā jomā, ir Eiropas Parlamenta un Padomes 2023. gada 13. septembra direktīva (ES) 2023/1791 par energoefektivitāti un ar ko groza Regulu (ES) 2023/955 (pārstrādātā redakcija)¹. Tās 5. pantā, kurš ir veltīts šim principam, ir noteikts, ka energoefektivitāte tiek sistematiski un pārbaudāmi piemērota visos būtiskajos politikas, plānošanas un investīciju lēmumos, kuri ietekmē energoapgādi un patēriņu, kā arī jānodrošina, ka pirms jaunu jaudu izbūves vai infrastruktūras paplašināšanas vienmēr tiek izvērtētas pieprasījuma samazināšanas un energoefektivitātes iespējas, tādējādi samazinot resursu patēriņu un nodrošinot ilgtspējīgu attīstību.

Vadlīniju mērķis ir nodrošināt vienotu, praktisku un pārbaudāmu pieeju, kā HP “Energoefektivitāte pirmajā vietā” tiek piemērots visos ES fondu 2021.-2027. gada plānošanas perioda programmu projektos, politikas plānošanā, investīciju izvērtēšanā un lēmumu pieņemšanā.

Vadlīnijas palīdz visām iesaistītajām pusēm — projektu iesniedzējiem, vērtētājiem, atbildīgajām iestādēm un uzraudzības institūcijām — saprast, kā praktiski īstenot prasību vispirms izvērtēt enerģijas patēriņa samazināšanas iespējas, pirms pieņemt lēmumus par jaunas enerģijas ražošanas, pārvades vai piegādes kapacitātes attīstību. Tādējādi vadlīnijas veicina publisko resursu lietderīgu un efektīvu izmantošanu, mērķtiecīgu ieguldījumu energoefektivitātē kā arī Latvijas saistību izpildi attiecībā uz ES klimata un enerģētikas mērķiem.

¹ Eiropas Parlamenta un Padomes 2023. gada 13. septembra direktīva (ES) 2023/1791 par energoefektivitāti un ar ko groza Regulu (ES) 2023/955 (pārstrādātā redakcija): <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/PDF/?uri=CELEX:32023L1791>

2. Energoefektivitātes politikas aspekti

Mūsdienu enerģētikas izaicinājumu kontekstā energoefektivitāte kļuvusi par vienu no galvenajām prioritātēm gan nacionālajā, gan starptautiskajā politikas veidošanā. Pieaugošais pieprasījums pēc energoresursiem, klimata pārmaiņas un nepieciešamība samazināt siltumnīcefekta gāzu emisijas liek valstīm meklēt ilgtspējīgus risinājumus, kuru pamatā ir efektīvāka enerģijas izmantošana. Energoefektivitātes politika aptver plašu instrumentu klāstu – no normatīvajiem aktiem un ekonomiskajiem stimuliem līdz sabiedrības informēšanai un izglītošanai.

Horizontālā principa "Energoefektivitāte pirmajā vietā" ieviešana prasa mērķtiecīgu un integrētu pieeju dažādos lēmumu pieņemšanas līmeņos un nozarēs. Energoefektivitātes politikas aspekti veido šī principa pamatu, nodrošinot tiesisko, institucionālo un stratēģisko ietvaru, kas sekmē energoresursu racionālu izmantošanu, siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanu un pāreju uz klimata neitrālu ekonomiku.

Latvijā energoefektivitātes politika balstās uz vairākiem nozīmīgiem dokumentiem, tostarp:

- Energoefektivitātes likumu (spēkā kopš 2016. gada, ar grozījumiem),
- Nacionālo enerģētikas un klimata plānu 2021.–2030. gadam (NEKP 2030),
- Ilgtspējīgas attīstības stratēģiju "Latvija 2030",
- kā arī Eiropas Savienības Energoefektivitātes direktīvu (Direktīva (ES) 2023/1791), kas nosaka mērķi līdz 2030. gadam samazināt enerģijas galapatēriņu vismaz par 11,7 % salīdzinājumā ar prognozēto attīstības scenāriju.

Saskaņā ar Centrālās statistikas pārvaldes (CSP) datiem², 2022. gadā galapatēriņā izmantotās enerģijas apjoms Latvijā bija aptuveni 187,5 petadžouli (PJ), kas ir par 2,8 % mazāk nekā 2021. gadā. Enerģijas patēriņš sadalījās šādi:

- Transporta sektors: 49,9 PJ (29,1 % no galapatēriņa),
- Mājsaimniecības: 48,1 PJ (28,0 %),
- Rūpniecība: 41,1 PJ (24,0 %),
- Citi sektori: pārējie 18,9 %.

Šie dati ilustrē enerģijas patēriņa struktūru un uzsver nepieciešamību veikt mērķtiecīgus pasākumus energoefektivitātes uzlabošanai katrā nozarē.

Šajā sadaļā tiks apskatīti galvenie energoefektivitātes politikas aspekti Latvijā, iezīmējot to nozīmi horizontālā principa ieviešanā, kā arī analizēti politikas instrumenti un mehānismi, kas veicina energoresursu ilgtspējīgu izmantošanu dažādās nozarēs.

2.1. Tiesiskais un stratēģiskais ietvars

Tiesiskais un stratēģiskais ietvars Latvijā nodrošina, ka energoefektivitāte ir noteikta par prioritāti visos attīstības līmeņos. Horizontālā principa "Energoefektivitāte pirmajā vietā" praktiska piemērošana palīdz sasniegt ES kopējos klimata un enerģētikas mērķus, uzlabot energodrošību, stiprināt ekonomisko noturību un radīt labumu sabiedrībai ilgtermiņā.

² Centrālā statistikas pārvalde (CSP). Enerģijas patēriņš Latvijā: <https://stat.gov.lv/lv/statistikas-temas/noz/energetika>

ES tiesību akti

Galvenais juridiskais pamats energoefektivitātes politikas īstenošanai un HP “Energoefektivitāte pirmajā vietā” piemērošanai ir Eiropas Savienības tiesību akti, tostarp, Eiropas Parlamenta un Padomes 2023. gada 13. septembra direktīva (ES) 2023/1791 par energoefektivitāti un ar ko groza Regulu (ES) 2023/955 (pārstrādātā redakcija)³, kas nosaka juridiski saistošus mērķus un pienākumus dalībvalstīm energoefektivitātes jomā līdz 2030. gadam un nostiprina principu “Energoefektivitāte pirmajā vietā” kā obligātu pieeju visos būtiskajos politikas, plānošanas un investīciju lēmumos. Papildus var uzsvērt tādu tiesību aktu kā Regula (ES) 2018/1999 par Enerģētikas savienības un klimata pārvaldību, kas uzliek par pienākumu dalībvalstīm integrēt energoefektivitātes principu nacionālajos enerģētikas un klimata plānos (NEKP) un nodrošināt pārraudzību un ziņošanu par mērķu izpildi kā arī Eiropas Zaļais kurss (2019), kas iezīmē energoefektivitāti kā vienu no pamata stūrakmeņiem klimatneitralitātes sasniegšanai līdz 2050. gadam.

Nacionālais normatīvais regulējums

Latvijā energoefektivitātes politika balstās uz vairākiem normatīvajiem un stratēģiskajiem dokumentiem, kuri nodrošina ES tiesību aktu prasību ieviešanu nacionālā līmenī:

- Energoefektivitātes likums⁴ nosaka vispārējos pienākumus energoefektivitātes uzraudzībā, prasības uzņēmumiem, energopiegādātājiem un publiskajam sektoram, tostarp par energoauditu veikšanu, energopārvaldības sistēmu ieviešanu un energopakalpojumu tirgus veicināšanu. Likumā tiek transponētas direktīvas (ES) 2023/1791 prasības.
- Nacionālais enerģētikas un klimata plāns 2021.–2030. gadam⁵ (NEKP) nosaka stratēģiskos mērķus un galvenos rīcības virzienus energoefektivitātes, atjaunojamo energoresursu attīstības un emisiju samazināšanas jomās. NEKP skaidri paredz principa “Energoefektivitāte pirmajā vietā” piemērošanu kā horizontālu vadlīniju visās politikas jomās un projektos.
- Nacionālais attīstības plāns 2021.–2027. gadam⁶ (NAP) definē energoefektivitāti kā priekšnoteikumu ilgtspējīgai reģionālajai attīstībai, resursu izmantošanas optimizācijai un labklājības veicināšanai.
- Latvija 2030⁷ – Ilgtspējīgas attīstības stratēģija nosaka vispārējos ilgtermiņa virzienus, kas ietver resursu efektīvu un saprātīgu izmantošanu kā vienu no valsts attīstības principiem.

Horizontālā principa “Energoefektivitāte pirmajā vietā” loma

Princips “Energoefektivitāte pirmajā vietā” ir galvenais sasaistes elements starp ES un nacionālo tiesisko un stratēģisko ietvaru. Tā piemērošana nozīmē pirms tiek apsvērta jaunas enerģijas ražošanas, pārvades vai piegādes infrastruktūras attīstība, vispirms jāizvērtē pieprasījuma samazināšanas iespējas ar energoefektivitātes pasākumiem. HP jāpiemēro visos lēmumu pieņemšanas līmeņos — sākot no

³ Eiropas Parlamenta un Padomes 2023. gada 13. septembra direktīva (ES) 2023/1791 par energoefektivitāti un ar ko groza Regulu (ES) 2023/955 (pārstrādātā redakcija): <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/PDF/?uri=CELEX:32023L1791>

⁴ Energoefektivitātes likums. (2016, ar grozījumiem): <https://likumi.lv/ta/id/280932-energoefektivitates-likums>

⁵ Nacionālais enerģētikas un klimata plāns 2021–2030. Apstiprināts 2020. gadā, aktualizēts 2024. gadā: <https://www.kem.gov.lv/lv/nacionalais-energetikas-un-klimata-plans-2021-2030-gadam>

⁶ Nacionālais attīstības plāns 2021–2027. Apstiprināts ar Saeimas 2020. gada 2. jūnija lēmumu: <https://likumi.lv/wwwraksti/LIKUMI/NAP/NAP2027.PDF> https://www.mk.gov.lv/lv/latvijas-ilgtspējigas-attistibas-strategija?utm_source=https%3A%2F%2Fwww.google.com%2F

⁷ Latvija 2030 – Ilgtspējīgas attīstības stratēģija. Apstiprināta ar Saeimas lēmumu 2010. gada 10. jūnijā:

politikas plānošanas un likumdošanas līdz investīciju projektu sagatavošanai un īstenošanai. ES fondu atbalsta programmu projektos, kur attiecināms, jāparedz pasākumi, kas vispirms vērsti uz energoresursu patēriņa samazināšanu un efektīvu izmantošanu.

2.2. Enerģijas patēriņa tendences un prioritātes nozarēs

Latvijas enerģētikas sektora transformācija un horizontālā principa “Energoefektivitāte pirmajā vietā” piemērošana prasa skaidru izpratni par to, kur un kā tiek patērēta enerģija. Enerģijas patēriņa struktūras analīze ļauj noteikt jomas ar vislielāko uzlabojumu potenciālu, efektīvāk mērķēt politikas instrumentus un sagatavot pamatotus lēmumus par investīcijām.

Enerģijas patēriņa struktūra Latvijā

Atbilstoši aktuālajiem Centrālās statistikas pārvaldes⁸ un Eurostat⁹ datiem, galvenās nozares, kas veido kopējo galapatēriņu Latvijā, ir:

- Transports (~30–32 %): Dominējošais enerģijas patēriņa sektors, kur būtisku daļu veido ceļu transports (privātā un komerciālā autopārvietošanās). Galvenais izaicinājums — augsts fosilā kurināmā īpatsvars un augsts atkarības līmenis no importa degvielas.
- Mājsaimniecības (~27–28 %): Otrs lielākais segments, kur patēriņu galvenokārt veido siltumapgāde, karstā ūdens sagatavošana, apgaismojums un elektroierīces.
- Rūpniecība (~20–21 %): Galvenās patēriņa kategorijas — ražošanas procesi, tvaika un siltuma ražošana, elektroiekārtu darbība. Pastāv ievērojams energoefektivitātes uzlabošanas potenciāls, optimizējot tehnoloģiskos procesus un atgūstot blakus siltumu.
- Publiskais un komerciālais sektors (~13–15 %): Siltumapgāde, apgaismojums, biroju un sabiedrisko ēku ekspluatācija.

Galvenās enerģijas patēriņa tendences

Transportā joprojām dominē privātais autotransports ar iekšdedzes dzinējiem, kas rada augstu degvielas patēriņu uz vienu pārvadāto vienību. Mājsaimniecībās siltumenerģijas patēriņš saglabājas augsts, īpaši daudzdzīvokļu ēku sektorā, kur liela daļa ēku ir ar zemu energoefektivitāti. Rūpniecībā ir vērojamas atsevišķas modernizācijas tendences, taču kopējais enerģijas patēriņa samazinājuma potenciāls netiek pilnībā izmantots. Publiskajā sektorā ir augsts potenciāls ēku un infrastruktūras modernizācijai, taču nepieciešama mērķtiecīgāka pasākumu plānošana un ilgtermiņa uzturēšana.

Nozares ar lielāko energoefektivitātes potenciālu

Pamatojoties uz patēriņa struktūru un tehnoloģisko stāvokli, par prioritārajām nozarēm tiek uzskatītas:

- Ēku sektors (mājsaimniecības, publiskās ēkas): Galvenais virziens — ēku siltumnoturības uzlabošana, apkures un ventilācijas sistēmu modernizācija, vadības sistēmu ieviešana.

⁸ Centrālā statistikas pārvalde (CSP). Enerģijas bilance: <https://stat.gov.lv/lv/statistikas-temas/noz/energetika>

⁹ Eurostat. Final energy consumption by sector – Latvia. Eurostat datubāze: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/nrg_bal_c

- Transports: Pāreja uz zemu emisiju transportlīdzekļiem (elektrotransports, hibrīdi), sabiedriskā transporta efektivitātes uzlabošana, pārvietošanās pieprasījuma vadība un infrastruktūras pielāgošana videi draudzīgiem pārvietošanās veidiem.
- Rūpniecība: Ražošanas iekārtu efektivitātes celšana, siltuma atgūšanas risinājumi, energoauditu veikšana un ieteikumu īstenošana, procesu automatizācija.

Lai attīstītu šo segmentu energoefektivitāti, nepieciešams veicināt ēku atjaunošanu, atbalstīt inovatīvu tehnoloģiju ieviešanu rūpniecībā un pakalpojumu nozarēs, attīstīt sabiedriskā transporta sistēmas un mobilitātes alternatīvas, samazināt fosilā kurināmā īpatsvaru un atkarību no importa degvielas kā arī stiprināt informēšanu un motivēt iedzīvotājus izvēlēties energoefektīvus risinājumus.

Šo mērķu sasniegšanā galvenie izaicinājumi ir zems atjaunošanas temps un investīciju apjoms ēku sektorā, ierobežota kapacitāte daļā pašvaldību un mazo uzņēmumu kā arī nepietiekama sabiedrības motivācija ieviest energoefektīvus risinājumus.

2.3. Politikas instrumenti un ieviešanas mehānismi

Lai horizontālais princips “Energoefektivitāte pirmajā vietā” praksē sniegtu reālu rezultātu, nepietiek tikai ar normatīvajiem aktiem un stratēģijām — nepieciešami konkrēti politikas instrumenti, efektīvi atbalsta mehānismi un skaidra atbildības sadale starp iesaistītajām pusēm.

Latvijā energoefektivitātes politikas ieviešana tiek īstenota, izmantojot finansiālu atbalstu, regulatīvos un brīvprātīgos pasākumus, kā arī sadarbības un koordinācijas mehānismus starp valsts, pašvaldību un privāto sektoru.

Galvenie politikas instrumenti

Kā galvenos politikas instrumentus var minēt finansiālos atbalsta mehānismus un regulatīvos un brīvprātīgos pasākumus.

Finansiālie atbalsta mehānismi veicina energoefektivitātes pasākumu īstenošanu un šobrīd Latvijā pieejami sekojoši būtiskākie finanšu instrumenti:

- atbalsta programmas — nodrošina grantu un aizdevumu atbalstu ēku renovācijai, uzņēmumu energoefektivitātes projektiem, atjaunīgo energoresursu (turpmāk – AER) risinājumiem un energopārvaldības pasākumiem kā arī citām aktivitātēm, kas saistītas ar energoefektivitāti un ne tikai.
- nodokļu stimuli un atlaides — piemēram, noteiktās AER iekārtu un energoefektīvu tehnoloģiju iegādes gadījumos uzņēmumi var izmantot nodokļu atvieglojumus.

Regulatīvie un brīvprātīgie pasākumi

Papildus finansiālajam atbalstam būtiska loma ir regulatīvajiem instrumentiem un brīvprātīgiem mehānismiem, kas motivē visus sektorus rīkoties:

- energoauditi un energopārvaldība — lielajiem uzņēmumiem ir pienākums veikt energoauditus un ieviest energoefektivitātes pasākumus, ja tas ir ekonomiski pamatoti.
- enerģijas ietaupījumu pienākumu sistēma — energopiegādātājiem ir uzlikts pienākums radīt noteiktu enerģijas ietaupījumu apjomu vai finansēt atbalsta programmas patērētājiem.
- zaļais publiskais iepirkums (ZPI) — valsts un pašvaldību iestādes var paredzēt, ka iepirkumos tiek vērtēti energoefektivitātes kritēriji un dzīves cikla izmaksas.
- brīvprātīgās iniciatīvas — informatīvās kampaņas (piemēram, “Dzīvo siltāk”), apmācības, labās prakses piemēru izplatīšana.

Pārvaldība un uzraudzība

Energoefektivitātes politikas un horizontālā principa “Energoefektivitāte pirmajā vietā” praktiskā īstenošana prasa efektīvu pārvaldības sistēmu, skaidru atbildības sadalījumu un nepārtrauktu rezultātu monitoringu.

Pārvaldības un uzraudzības mērķis ir nodrošināt, ka izstrādātās politikas, stratēģijas un atbalsta mehānismi tiek īstenoti atbilstoši tiesiskajam regulējumam, atbilst plānotajiem mērķiem un rada reālu, izmērāmu ietekmi uz enerģijas patēriņa samazinājumu.

Saskaņā ar Regulu (ES) 2018/1999 par Enerģētikas savienības un klimata pārvaldību Latvijai regulāri jāiesniedz Eiropas Komisijai ziņojumi par nacionālā enerģētikas un klimata plāna (NEKP) īstenošanas progresu. Ziņojumos tiek atspoguļota ne tikai kopējā mērķu izpilde (piemēram, sasniegtais ietaupījums galapatēriņā), bet arī tas, kā praktiski tiek piemērots horizontālais princips “Energoefektivitāte pirmajā vietā”. Progresu ziņošana nodrošina pārskatāmību un ļauj novērst iespējamus riskus mērķu nesasniegšanai.

Papildus, uzraudzība tiek noteikta arī atbalsta programmu līmenī. Katrai ES fondu atbalsta programmai jāparedz mehānismi, kā tiek uzraudzīta energoefektivitātes prasību ievērošana projektu līmenī. Tas ietver prasības projektu vērtētājiem pārbaudīt, vai:

- projektos ir izvērtēts pieprasījuma samazināšanas potenciāls,
- pasākumi ir prioritāri vērsti uz energoefektivitāti,
- izvēlētie risinājumi sniedz maksimālu ietaupījumu uz ieguldītā finansējuma vienību.

Uzraudzību nodrošina atbildīgās iestādes, piemēram, CFLA, ALTUM, kā arī attiecīgās atbalsta programmas izstrādātājs jeb ministrija.

3. Horizontālā principa atspoguļošana

Horizontālā principa “Energoefektivitāte pirmajā vietā” piemērošana nav tikai atsevišķu projektu vai aktivitāšu līmenī īstenojams pienākums, bet gan sistēmiska prasība, kas jānodrošina jau visos plānošanas un normatīvajos dokumentos. Lai nodrošinātu vienotu pieeju un tiesisko skaidrību, principa piemērošana ir jāparedz gan Eiropas Savienības fondu plānošanas un ieviešanas dokumentos, gan Ministru kabineta noteikumos un to anotācijās, kas reglamentē attiecīgās atbalsta programmas vai pasākumus.

3.1. ES fondu plānošanas un īstenošanas dokumentos

ES fondu plānošanas un īstenošanas dokumentos

Latvijā par ESF+, ERAF un KF HP “Energoefektivitāte pirmajā vietā” koordināciju atbildīga EM, kurai ir kompetence HP koordinēšanā. Plānošanas posmā EM izvērtēja programmas projekta atbilstību horizontālajam principam, atbilstošos gadījumos ierosinot plānoto pasākumu papildināšanu ar darbībām, kas veicina energoresursu izmantošanas efektivitāti, samazina resursu izmantošanu un samazina enerģijas patēriņu. Ieviešanas un projektu atlases posmā: (1) tiek noteikti atbilstoši projektu atlases kritēriji (vienotie, specifiskie vai atbilstības) (ja attiecināms); (2) tiek izvērtēta SAM īstenošanas regulējuma atbilstība horizontālajam principam; (3) tiek nodrošināts konsultatīvs, metodisks atbalsts projektu pieteicējiem, īstenotājiem, vērtētājiem, ES fondu vadībā un uzraudzībā iesaistītajām institūcijām. Horizontālā principa uzraudzībai un izvērtēšanai (1) UK ir iesaistīts EM pārstāvis; (2) tiks veikti izvērtējumi par horizontālā principa īstenošanas ietekmi un ieguldījumiem, kas veicina energoresursu izmantošanas efektivitāti, samazina resursu izmantošanu un samazina enerģijas patēriņu.

3.2. MK noteikumos un to anotācijās

MK noteikumi

Lai nodrošinātu HP īstenošanu praksē, pasākumu īstenošanas MK noteikumos ar tiešu vai netiešu ietekmi uz HP aicinām paredzēt (ja attiecināms):

- atbalstāmās darbības, kas veicina horizontālā principa “Energoefektivitāte pirmajā vietā” īstenošanu;
- attiecināmās izmaksas, kas veicina horizontālā principa “Energoefektivitāte pirmajā vietā” īstenošanu.

Piemēram, lai nodrošinātu enerģijas ietaupījumu ēkās ir nepieciešams veikt attiecīgus energoefektivitātes pasākumus. Veicamos pasākumus nosaka sertificēts eksperts ēku energoefektivitātes jomā, izstrādājot ēkas energosertifikātu. Visiem pasākumiem, kas tieši saistīti ar energoefektivitātes uzlabošanu un kas ietverti ēkas energosertifikātā, MK noteikumos būtu jāietver kā atbalstāmā darbība un līdz ar to arī attiecināmās izmaksas. Piemēram, ēkas energosertifikātā sniegta rekomendācija siltināt ēkas ārējās norobežojošās konstrukcijas jeb ārsienas, līdz ar to MK noteikumos ietverams punkts, ka atbalstāma ir būvdarbu veikšana ēkas norobežojošajās konstrukcijās kā arī šīs pozīcijas izmaksas ir attiecināmas.

MK noteikumu redakciju piemēri par atbalstāmajām darbībām un attiecināmajām izmaksām

Atbalstāmā darbība	Attiecināmās izmaksas
Energoaudita veikšana un tehniskās dokumentācijas izstrāde, alternatīvo risinājumu izvērtēšana un dzīves cikla izmaksu aprēķinu sagatavošana	Energoauditu un tehniskās dokumentācijas pakalpojumu izmaksas, nepieciešamās aprīkojuma vai mēriekārtu īres izmaksas, atbalsta materiālu sagatavošana.
Energoefektivitāti paaugstinošu pasākumu un darbību īstenošana	Būvdarbu, materiālu un aprīkojuma iegādes izmaksas, kas tieši saistītas ar enerģijas patēriņa samazināšanu (piemēram, ēku siltināšana, logu un durvju nomaiņa, ventilācijas sistēmu modernizācija, automatizētu vadības sistēmu uzstādīšana, energoefektīva apgaismojuma ierīkošana).

MK noteikumu anotācija

Izvērtējot MK noteikumu horizontālo ietekmi¹⁰, atbilstoši TAP aizpildīšanas veidlapai¹¹, TAP anotācijas vadlīnijām¹² un atbilstoši šīm vadlīnijām, anotācijas sadaļā 8. “Horizontālā ietekme” (vai citās anotācijas sadaļās (ja attiecināms)). MK noteikumu sagatavotājam ir jāsniedz informācija par SAM ietekmi uz HP, kā arī jāsniedz informācija par to, kādas HP darbības ieteicams īstenot projektos. MK noteikumu anotācijas 8.sadaļa ir jāaizpilda MK noteikumiem par SAM īstenošanu ar tiešu un netiešu ietekmi uz HP, kā arī kuriem nav ietekmes uz HP. MK noteikumu anotācijas 8. sadaļā atbildīgā iestāde sniedz izvērtējumu plānoto ieguldījumu ietekmei uz HP, nosakot, vai plānotajiem ieguldījumiem ir:

- A. Tieša pozitīva ietekme;
- B. Netieša pozitīva ietekme;
- C. Nav ietekmes (Norāda, ja pirmšķietami SAM plānotie ieguldījumi ir tieši/netieši saistīti ar energoefektivitātes veicināšanu, tomēr izvērtējuma rezultātā secināts, ka nav ietekmes uz HP).

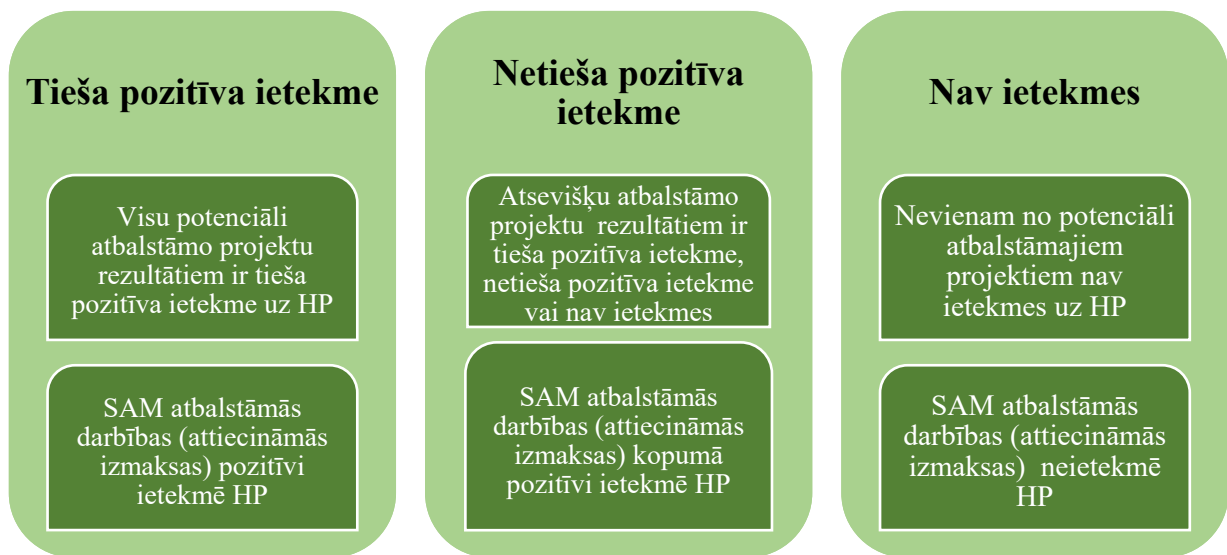
¹⁰ Ministru kabineta 2021. gada 7. septembra noteikumi Nr. 617 “Tiesību akta projekta sākotnējās ietekmes izvērtēšanas kārtība”

¹¹ <https://tai.mk.gov.lv/veidlapas>

¹² Vadlīnijas tiesību akta projekta sākotnējās ietekmes novērtēšanai un novērtējuma ziņojuma sagatavošanai, <https://tai.mk.gov.lv/anotacija>

4. SAM ietekmes uz HP noteikšana

Lielākajai daļai programmas SAM ir ietekme uz HP. Ietekme uz HP var būt tieša pozitīva vai netieša pozitīva. Atsevišķiem SAM var arī nebūt ietekmes uz HP, ja tie nav saistīti ar energoefektivitāti un tās uzlabošanu. SAM ietekme uz HP ir nosakāma kontekstā ar SAM mērķiem un atbalstāmajām darbībām.

SAM ietekmes uz HP raksturojums

Tieša pozitīva ietekme uz HP

SAM mērķis ir tieši vērsts uz enerģijas patēriņa, siltumnīcefekta gāzu emisiju un atkarību no importa energoresursiem samazināšanu, vienlaikus uzlabojot iedzīvotāju labklājību, ekonomikas konkurētspēju un valsts energodrošību.

Netieša pozitīva ietekme uz HP

SAM mērķis un tā īstenošana var netieši veicināt enerģijas patēriņa, siltumnīcefekta gāzu emisiju un atkarību no importa energoresursiem samazināšanu, vienlaikus uzlabojot iedzīvotāju labklājību, ekonomikas konkurētspēju un valsts energodrošību.

Nav ietekmes uz HP

SAM, kuriem nav ietekmes uz HP, ir izteikti sociāli, vērsti uz cilvēkresursu attīstību u.tml. Parasti šādi ieguldījumi nav saistīti ar energoefektivitāti un tās uzlabošanu, tomēr vienlaicīgi negatīvi neietekmē HP.

5. Projektu iesniegumu vērtēšana

5.1. Projektu iesniegumu vērtēšanas kritēriji

Projekta iesniegumu vērtēšanas kritēriju mērķis ir nodrošināt, ka publiskā finansējuma līdzekļi tiek ieguldīti visefektīvākajos un ilgtspējīgākajos risinājumos, kas vislabāk atbilst Eiropas Savienības un Latvijas enerģētikas un klimata politikas mērķiem.

Saskaņā ar HP “Energoefektivitāte pirmajā vietā” visu projektu izvērtēšanā būtiska nozīme tiek piešķirta pasākumiem, kas vērsti uz enerģijas pieprasījuma samazināšanu, resursu racionālu izmantošanu un ilgtspējīgu ietekmi ilgtermiņā.

Vērtēšanas kritēriji palīdz pārliecināties, ka:

- projekts sākas ar energoefektivitātes potenciāla izvērtējumu un pilnībā izmanto iespējas samazināt enerģijas patēriņu;
- projekta plānotie pasākumi ir pamatoti ar energoaudita datiem vai līdzvērtīgu tehnisko izvērtējumu;
- tiek prioritāri īstenoti efektīvākie un vislielāko ietaupījumu nodrošinošie risinājumi;
- netiek finansēti pasākumi, kas rada nevajadzīgas enerģijas ražošanas vai piegādes jaudas palielināšanu, ja pieprasījumu iespējams samazināt efektīvāk.

Projektu vērtēšana tiek balstīta uz skaidriem, caurspīdīgiem un uz datiem balstītiem kritērijiem, kas nodrošina vienlīdzīgu attieksmi pret visiem projektu iesniedzējiem un veicina augstas kvalitātes rezultātu sasniegšanu.

5.2. Projektu iesniegumu vērtēšanas kritēriju piemērošanas metodika

Lai nodrošinātu vienotu pieeju projektu iesniegumu HP vērtēšanas kritēriju piemērošanai, katram SAM vai tā pasākumam vai kārtai, ja specifiskais atbalsta mērķis tiek īstenots vairākos pasākumos vai kārtās, AI sadarbībā ar CFLA izstrādā projektu iesniegumu vērtēšanas kritēriju piemērošanas metodiku, ņemot vērā šīs vadlīnijas un HP kritērija piemērošanas skaidrojumu un minimālās prasības, kas ir noteiktas [metodikā Nr. 3.1. “Eiropas Reģionālās attīstības fonda, Eiropas Sociālā fonda plus, Kohēzijas fonda un Taisnīgas pārkārtošanās fonda projektu iesniegumu atlases metodika 2021.–2027.gadam”](#).

Horizontālā principa EE 1. VIETĀ vērtēšanas kritēriji¹³

Kritērijs	Kritērija ietekme uz lēmuma pieņemšanu ¹⁴ (N ¹⁵ , P ¹⁶)	Piemērošanas skaidrojuma labā prakse un minimālās prasības
Horizontālais princips “Energoefektivitāte pirmajā vietā” (HP EE 1. VIETĀ)		
TIEŠA IETEKME UZ HP EE 1. VIETĀ		
Kvalitātes kritērijs Projektā ir paredzētas darbības, kas veicina horizontālā principa “Energoefektivitāte pirmajā vietā” īstenošanu	Punktu skala	<u>Veicot pārbūves vai atjaunošanas darbus, projektam piešķir:</u> 2 punktus (minimālais nepieciešamais punktu skaits) piešķir, ja projektā ir paredzēts sasniegt vismaz 30% primārās enerģijas ietaupījumu; 3 punktus piešķir, ja projektā ir paredzēts sasniegt vismaz 40% primārās enerģijas ietaupījumu; 4 punktus piešķir, ja projektā ir paredzēts sasniegt vismaz 50% primārās enerģijas ietaupījumu; 0 punktus piešķir, ja projekta iesniegums neatbilst minimālajām prasībām, lai tam piešķirtu punktus šajā kritērijā. <u>Būvējot jaunbūvi:</u> 2 punktus (minimālais nepieciešamais punktu skaits) piešķir, ja projekta ietvaros jaunbūve izpilda gandrīz nulles enerģijas ēkas prasību izpildi; 3 punktus piešķir, ja projekta ietvaros jaunbūve izpilda nulles enerģijas ēkas prasību izpildi; 4 punktus piešķir, ja projekta ietvaros jaunbūve izpilda pluss enerģijas un/vai autonomas ēkas prasību izpildi; 0 punktus piešķir, ja projekta iesniegums neatbilst minimālajām prasībām, lai tam piešķirtu punktus šajā kritērijā. Atbilstība kritērijam tiek vērtēta, balstoties uz projekta iesniegumam pievienotajiem enerģijas ietaupījuma vai pārejas uz atjaunīgiem energoresursiem pamatojošiem dokumentiem. Ja projekta iesniegums sākotnēji nesasniedz minimālo nepieciešamo punktu skaitu šajā kritērijā, bet sasniedz kopumā kvalitātes kritērijos noteikto minimālo punktu skaitu, projekta iesniegumam šajā kritērijā piešķir 0 punktus, taču to nenoraida šī kritērija neatbilstības dēļ un iekļauj kopējā rindojuma sarakstā, vienlaikus lēmumā iekļaujot nosacījumu ar precizēto projekta iesniegumu nodrošināt atbilstību kritērija minimālajām prasībām. Ja pēc precizējumu veikšanas projekta iesniegums aizvien nesasniedz vismaz minimālo punktu skaitu šajā kritērijā, projekta iesniegums tiek noraidīts.

¹³ Eiropas Reģionālās attīstības fonda, Eiropas Sociālā fonda plus, Kohēzijas fonda un Taisnīgas pārkārtošanās fonda projektu iesniegumu atlases metodika 2021.–2027.gadam, <https://www.esfondi.lv/upload/atlases-metodika.pdf>

¹⁴ Atklātas projektu iesniegumu atlases gadījumā, atkarībā no SAM specifikas, ir iespējams izvēlēties, noteikt izvēles kritēriju kā precizējamu vai neprecizējamu, vai neattiecināmu.

¹⁵ Kritērija neatbilstības gadījumā sadarbības iestāde pieņem lēmumu par projekta iesnieguma noraidīšanu. Ierobežotas projektu iesniegumu atlases ietvaros visi kritēriji ir precizējami.

¹⁶ Kritērija neatbilstības gadījumā sadarbības iestāde pieņem lēmumu par projekta iesnieguma apstiprināšanu ar nosacījumu vai noraidīšanu, ievērojot nolikumā noteikto

Kritērijs	Kritērija ietekme uz lēmuma pieņemšanu ¹⁴ (N ¹⁵ ; P ¹⁶)	Piemērošanas skaidrojuma labā prakse un minimālās prasības
Specifiskais atbilstības kritērijs Projektā ir paredzētas darbības, kas veicina horizontālā principa “Energoefektivitāte pirmajā vietā” īstenošanu	P	Vērtējums ir “Jā”, ja: 1) veicot pārbūves vai atjaunošanas darbus, projekta iesniegumā ir izvērtēta iespēja projektā iekļaut darbības, kas paredz enerģijas ietaupījumu vai pāreju uz atjaunojamiem energoresursiem. Projekta iesniegumā ir sniegti izvērtējuma secinājumi, t.sk. projekta iesniegumā ir iekļautas: • darbības, kas paredz enerģijas ietaupījumu; • darbības, kas paredz pāreju uz atjaunojamiem energoresursiem; • citas darbības, kas ir izmaksefektīvi, tehniski, ekonomiski un videi nekaitīgi alternatīvi pasākumi, un vienlīdz efektīvi nodrošina attiecīgo mērķu sasniegšanu; • darbības, kas paredz SEG emisiju samazinājumu; 2) būvējot jaunbūvi, projekta iesniegumā ir norādīts, vai projektā iekļautās darbības nodrošinās gandrīz nulles enerģijas ēkas prasību izpildi atbilstoši spēkā esošam normatīvam regulējumam; 3) projekta iesniegumam ir pievienoti enerģijas ietaupījuma vai pārejas uz atjaunīgiem energoresursiem pamatojošie dokumenti. Ja projekta iesniegumā norādītā informācija neatbilst minētajām prasībām, projekta iesniegumu novērtē ar “Jā, ar nosacījumu” un izvirza nosacījumu veikt atbilstošus precizējumus. Vērtējums ir “Nē”, ja projekta iesniedzējs neizpilda lēmumā par projekta iesnieguma apstiprināšanu ar nosacījumiem ietvertos nosacījumus vai pēc nosacījumu izpildes joprojām neatbilst izvirzītajām prasībām, vai arī nosacījumus neizpilda lēmumā par projekta iesnieguma apstiprināšanu ar nosacījumiem noteiktajā termiņā.
NETIEŠĀ IETEKME UZ HP EE 1. VIETĀ		
Specifiskais atbilstības kritērijs Projektā ir paredzētas darbības, kas veicina horizontālā principa “Energoefektivitāte pirmajā vietā” īstenošanu	P	Vērtējums ir “Jā”, ja: 1) veicot pārbūves vai atjaunošanas darbus, projekta iesniegumā ir izvērtēta iespēja projektā iekļaut darbības, kas paredz enerģijas ietaupījumu vai pāreju uz atjaunojamiem energoresursiem. Projekta iesniegumā ir sniegti izvērtējuma secinājumi, t.sk. projekta iesniegumā ir iekļautas: • darbības, kas paredz enerģijas ietaupījumu; • darbības, kas paredz pāreju uz atjaunojamiem energoresursiem; • citas darbības, kas ir izmaksefektīvi, tehniski, ekonomiski un videi nekaitīgi alternatīvi pasākumi, un vienlīdz efektīvi nodrošina attiecīgo mērķu sasniegšanu; • darbības, kas paredz SEG emisiju samazinājumu; 2) būvējot jaunbūvi, projekta iesniegumā ir norādīts, vai projektā iekļautās darbības nodrošinās gandrīz nulles enerģijas ēkas prasību izpildi atbilstoši spēkā esošam normatīvam regulējumam; 3) projekta iesniegumam ir pievienoti enerģijas ietaupījuma vai pārejas uz atjaunīgiem energoresursiem pamatojošie dokumenti.

Kritērijs	Kritērija ietekme uz lēmuma pieņemšanu ¹⁴ (N ¹⁵ ; P ¹⁶)	Piemērošanas skaidrojuma labā prakse un minimālās prasības
		Ja projekta iesniegumā norādītā informācija neatbilst minētajām prasībām, projekta iesniegumu novērtē ar “Jā, ar nosacījumu” un izvirza nosacījumu veikt atbilstošus precizējumus. Vērtējums ir “Nē”, ja projekta iesniedzējs neizpilda lēmumā par projekta iesnieguma apstiprināšanu ar nosacījumiem ietvertos nosacījumus vai pēc nosacījumu izpildes joprojām neatbilst izvirzītajām prasībām, vai arī nosacījumus neizpilda lēmumā par projekta iesnieguma apstiprināšanu ar nosacījumiem noteiktajā termiņā.

6. HP darbības

Lai veicinātu enerģijas patēriņa, siltumnīcefekta gāzu emisiju un atkarības no importa energoresursiem samazināšanu, vienlaikus stiprinot iedzīvotāju labklājību, ekonomikas konkurētspēju un valsts energodrošību, projektos ar tiešu vai netiešu ietekmi uz HP jāparedz konkrētas HP darbības. Projektos var tikt paredzētas HP darbības, kas ir iekļautas KPVIS HP darbību katalogā un AI ieskatā ir attiecināmas uz SAM atlasī, piemēram:

- Enerģijas ietaupījums;
- Pāreja uz atjaunojamiem energoresursiem;
- Izmaksefektīvu, tehniski, ekonomiski un videi nekaitīgu alternatīvu ieviešana;
- SEG emisiju samazinājums.

7. HP koordinācija (ieviešanas uzraudzība)

Ekonomikas ministrija ir atbildīga par horizontālā principa “Energoefektivitāte pirmajā vietā” koordināciju (ieviešanas uzraudzību)¹⁷, nodrošinot šī principa integrāciju politikas plānošanā un normatīvajā regulējumā, metodisko vadību atbalsta programmu izstrādē un īstenošanā, kā arī veicot datu apkopošanu, izvērtēšanu un ziņošanu par principa ieviešanas progresu nacionālajā un Eiropas Savienības līmenī.

EM kā par horizontālā principa koordināciju atbildīgā institūcija:

- piedalās Partnerības līguma Eiropas Savienības investīciju fondu 2021.–2027. gada plānošanas periodam un Eiropas Savienības kohēzijas politikas programmas 2021.–2027. gadam un to grozījumu izstrādē;
- izvērtē Ministru kabineta noteikumu par programmas pasākumu īstenošanu un to grozījumu projektus, kur horizontālais princips ir attiecināms;
- sniedz ES fondu uzraudzības komitejai un apakškomitejai viedokli par atbildīgo iestāžu pārziņā esošo SAM projektu iesniegumu vērtēšanas kritēriju projektiem, kas saistīti ar HP;
- informē ES fondu uzraudzības komiteju par ES fondu ieguldījumu atbilstību horizontālajam principam programmas ieviešanā;
- informē ES fondu vadībā iesaistītās institūcijas par konstatētiem būtiskiem trūkumiem, iespējamām neatbilstībām HP un sniedz priekšlikumus atbilstīgai un kad HP ieviešanai;
- izstrādā metodiskos materiālus par horizontālā principu ieviešanu un ieviešanas uzraudzību un nodrošina to aktualizāciju;
- nodrošina konsultatīvu un metodisku atbalstu ES fondu vadībā iesaistītajām institūcijām specifisko atbalsta mērķu ieviešanas nosacījumu definēšanā;
- pēc pieprasījuma sniedz viedokli projektu iesniegumu vērtēšanas komisijai par horizontālā principa vērtēšanas jautājumiem un finansējuma saņēmējam saistībā ar attiecīgā horizontālā principa piemērošanas jautājumiem.

Detalizēta HP koordinācija aprakstīta Ekonomikas ministrijas 2025. gada 25. marta iekšējos noteikumos Nr. 3.7-10/2025/18 “Kārtība, kādā Ekonomikas ministrija nodrošina horizontālo principu koordināciju Eiropas Savienības fondu vadības funkciju īstenošanā un nodrošina un nodrošina horizontālā principa “Energoefektivitāte pirmajā vietā” ieviešanas uzraudzību”.

Normatīvie akti, kas nosaka HP uzraudzības koordināciju un ieviešanas uzraudzību

HP īstenošanas un uzraudzības uzdevumu izpildei par EM kā par HP koordināciju atbildīgā institūcija izmanto normatīvajos aktos noteiktos uzraudzības instrumentus, procedūras un vadlīnijas:

- Eiropas Savienības fondu 2021.-2027.gada plānošanas perioda vadības likums.
- MK 2023. gada 13. jūlija noteikumi Nr.408 “Kārtība, kādā Eiropas Savienības fondu vadībā iesaistītās institūcijas nodrošina šo fondu ieviešanu 2021.–2027.gada plānošanas periodā.
- MK 2023. gada 21. marta noteikumi Nr.135 ”Eiropas Savienības fondu projektu pārbaužu veikšanas kārtība 2021.–2027. gada plānošanas periodā”.

¹⁷ Ministru kabineta 2023. gada 13. jūlija noteikumi Nr.408 “Kārtība, kādā Eiropas Savienības fondu vadībā iesaistītās institūcijas nodrošina šo fondu ieviešanu 2021.–2027.gada plānošanas periodā

- MK 2022. gada 20. septembra noteikumi Nr.580 “Prasības Eiropas Savienības fondu 2021.–2027. gada plānošanas perioda vadības un kontroles sistēmas izveidošanai”.
- Eiropas Reģionālās attīstības fonda, Eiropas Sociālā fonda plus, Kohēzijas fonda un Taisnīgas pārkārtošanās fonda projektu iesniegumu atlases metodika 2021.–2027.gadam (<https://www.esfondi.lv/normativie-akti-un-dokumenti/2021-2027-planosanas-periods/eiropas-regionalas-attistibas-fonda-eiropas-sociala-fonda-plus-kohezijas-fonda-un-taisnigas-parkartosanas-fonda-projektu-iesniegumu-atlases-metodika-2021-2027-gadam>).
- Finanšu ministrijas izstrādātās vadlīnijas un metodikas: (<https://www.esfondi.lv/normativie-akti-un-dokumenti/2021-2027-planosanas-periods>).
- Horizontālā principa “Energoefektivitāte pirmajā vietā” vadlīnijas īstenošanai un uzraudzībai (2021-2027) (<https://www.em.gov.lv/lv/horizontala-principa-energoefektivitate-pirmaja-vieta-vadlinijas-istenosanai-un-uzraudzibai-2021-2027>).

Horizontālā principa “Energoefektivitāte pirmajā vietā” vadlīnijas īstenošanai un uzraudzībai (2021-2027) un to grozījumi neietekmē jau apstiprinātās Ministru kabineta noteikumu prasības par Eiropas Savienības kohēzijas politikas programmas 2021.-2027.gadam specifisko atbalsta mērķu īstenošanu, kā arī uzsāktās projektu iesniegumu atlases un īstenošanā esošos projektus.

8. Informācijas resursi par energoefektivitāti

Ekonomikas ministrijas organizēto pasākumu par energoefektivitāti, tehniskajiem risinājumiem materiāli

- Semināru materiāli: www.youtube.com/siltinam;
- Semināru prezentācijas: www.slideshare.com/dzivosiltak1; www.slideshare.com/siltinam;
- Piemēri: www.energoefektivakaeka.lv/objekti;
- Skaidrojums par saules paneļiem: <https://www.em.gov.lv/lv/skaidrojums-par-saules-paneļiem>.

Patērētāju tiesību aizsardzības centra sagatavotie materiāli un skaidrojumi

- Par ekodizainu un energomarķējumu: <https://www.ptac.gov.lv/lv/ekodizains-un-energomarkejums>;
- Par būvmateriāliem: <https://www.ptac.gov.lv/lv/buve-drosi>;
- Par siltumsūkņiem: <https://www.slideshare.net/slideshow/energomarkejums-ari-siltumsukniem-ieskaties-kadu-informaciju-vari-iegut-izpetot-energomarkejumu/269971360>;
- Pašpārbaudes lapas saules paneļiem: <https://www.slideshare.net/slideshow/paprabudes-lapa-saules-paneļiem/251361807>;
- Fototeletrisko sistēmu uzstādīšana (vadlīnijas): <https://www.slideshare.net/slideshow/fototeletrisko-sistmu-uzstdana-vadlinijas/264716637>.

Būvniecības informācijas sistēma

- Skaidrojumi un vadlīnijas: <https://bis.gov.lv/lv/noderigi/skaidrojumi-un-vadlinijas>;
- Daudzdzīvokļu ēku izpēte: <https://bis.gov.lv/lv/noderigi/daudzdzivoklu-eku-izpete>;
- Daudzdzīvokļu ēku tipveida: projekti <https://bis.gov.lv/lv/noderigi/tipveida-projekti>.

Kontakti

Ekonomikas ministrija: Enerģētikas finanšu instrumentu departaments, pasts@em.gov.lv, tālr. 67013067.